

Jezdecká veřejnost živě diskutuje o bosých či podkovaných kopytech koní. I když jsme tuto problematiku již nakousli (květen 2009), nyní se k ní vracíme podrobněji. Několikadílný seriál dr. Strasser bude doprovázet názor Ing. Jindřicha Vinčálka, jednoho z nejvyhledávanějších českých podkovářů.

Zdravé kopyto

V tomto seriálu článků si popíšeme zdravé, přirozené kopyto ve všech jeho funkcích a vyjasněme si otázku, zda je ochrana kopyt v zásadě nezbytná a za jakých okolností se bez ní lze obejít.

Výstavba zdravého kopyta bude v pozdějších kapitolách základem, nezbytným pro porozumění onemocněním kopyt jako např. zchvácení či podotrochlóza. Předem je však nutné jasně říci zásadní věc: kopyta divoče žijících koní a dalších equidů (koňovitých savců), jako zeber a oslů se ve své funkci a ve své výstavbě nijak neliší od kopyt našich sportovních koní. Toto platí rovněž i pro polodivoce ve stádech žijící chovná zvířata velkých hřebčínů, která rovněž žijí bez podkov. To, že se kvalita rohoviny kopyta a jeho vnitřních struktur u sportovních koní rovněž neliší

od kvality rohoviny a struktur kopyt divoče žijících koní, bude vysvětleno v následujícím textu.

Zdravé kopyto divokého koně je beze vší pochybnosti výsledkem miliony let trvajících evolučního procesu přizpůsobování životnímu prostředí. Kdyby se toto přizpůsobování koni nepodařilo, tak by byl dnes s velkou určitostí již vyhynulý. Je tomu však právě naopak, a protože se koním přizpůsobování podařilo, prosadili se velice úspěšně téměř ve všech končinách Země (s výjimkou tropických pásem).

Divocí koně, kteří během nejmladší doby ledové přešli přes tehdy existující pevninskou šíji z Asie do Severní Ameriky, vyhynuli před tisíci let. Indiáni Severní Ameriky se teprve v 16. století (eventuelně o několik století dříve prostřednictvím Vikingů) dostali ke koni, poté co sem byli koně znovu dovezeni Španěly. Koně, se kterými tehdy přišli indiáni do styku, byli mustangové, potomci iberských koní. Ne všichni dnes divoče žijící koně jsou však mustangové, neboť i v novějších dobách se s nimi smísili uprchnuvší či na svobodu vypuštění teplokrevní koně.

Je zřejmé, že nepodkované kopyto je přinejmenším u divokých equidů za přirozených životních podmínek mimořádně výkonné, neboť vzdálenosti, která tato zvířata denně urazí, jakož i podklad v homatých oblastech, po kterém chodí, kladou na ně vysoké nároky.

Zdravé kopyto bosé i podkované

Ještě než se podíváme na fakta uvedená v seriálu článků Zdravé kopyto, rád bych upřesnil místo koně v dnešní společnosti.

V současnosti je v ČR asi 65 000 koní. Pracovně je jich využíváno pouze nevelké procento a mimo chovná stáda je většina koní využívána v různých odvětvích sportu nebo jako hobby koně.

S využíváním koní úzce souvisí zemědělská půda a ekonomika. Všichni majitelé chovných stád mi dají jistě za pravdu, že pouze chovat koně je v našich podmínkách prodělečná záležitost. Drtivá většina majitelů sportovních nebo dostihových koní doplácí na svého konička z jiných zisků, neboť jen velmi málo koní je schopno si na své živobytí vydělat. Proto musí více než dvě třetiny koní v našich podmínkách vykonávat jinou pracovní činnost než si užívat svoje zdraví na rozlehlých pastvinách a lahodit oku svého mecenáše. V celé střední Evropě je nedostatek volné půdy a pastviny s problémy stačí odchovávat mladé koně do tří let. V podstatě není mnoho jiných možností, než ustajovat ostatní koně v boxech sportovních a relaxačních center. Musíme si uvědomit,

že jenom díky těmto možnostem přežívají koně těžké ekonomické problémy doby a jejich početní stavy pomalu rostou. Není možné si nevšimnout, že všechny argumenty dr. Strasser o zdraví kopyt se opírají o koně divoké, nebo volně chované, jejichž pohyb je víceméně dobrovolný a bez shromáždění pod jezdcem.

S metodou bosého kopyta v podání dr. Strasser jsem se setkal na zahraničních seminářích již asi před sedmi lety. Musím poznamenat, že byla vždy bouřlivě diskutována a většinou rozumných kopytářů, podkovářů, veterinářů a chovatelů koní odsuzována jako metoda poškozující welfare koní. S postupem času pronikl tento neodpovědný způsob úpravy kopyt i na naši koňářskou scénu a byl jsem překvapen, kolik stoupců si našel především v řa-

dách tzv. milovnic koní. Časem se však situace poměrně ustálila a jasně od sebe oddělila koňáře, kteří koně chovají a denně intenzivně využívají, a ostatní zájemce, kterým stačí se na své koně dívat v ohradách a občas se na nich svést nejlépe bez sedla a na ohlávce, aby svým miláčkům co nejméně ubližovali. První kategorie se snaží co nejvíce podpořit výkony koní, a proto je podkovává. Koně druhé kategorie majitelů samozřejmě podkovy nepotřebují a jistě by si zasloužili pohodlnější úpravu kopyt než je metoda dr. Strasser. V jejich příručkách jsou popisováni polomrtví koně usouzení podkovami, udidly, dekami, bandážemi a zavíráním do boxů. Přesto koně s takovou péčí působí spokojenějším dojmem, než koně ležící týden na studené zemi špatného výběhu po neodborné úpravě kopyt metodou Strasser, kterou navíc provedl amatér po třídenním kurzu na Hněvšíně.

Atlet a jeho tretry

V úvodu první části seriálu článků o teoriích dr. Strasser je řešen vývoj koní v souvislosti